

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

advantAGE
MANAGING FRAILTY

ADVANTAGE

Joint Action

Raport privind situația actuală
asupra prevenției și
managementului fragilității.

N° 1 (Aprilie, 2018)

Introducere

Îmbătrânirea populației este una dintre cele mai serioase provocări cu care se confruntă în prezent Europa. Persoanele în vârstă sunt expuse cel mai mult riscului de a deveni fragile și de a dezvolta dizabilități. Aceste aspecte reprezintă provocări cruciale pentru bunăstarea populației și a sistemelor de sănătate.

Cu toate acestea, fragilitatea nu este o consecință inevitabilă a îmbătrânirii și, prin urmare, poate fi prevenită și tratată pentru a promova o viață lungă și sănătoasă. Pentru acest lucru, este esențială dezvoltarea cunoștințelor bazate pe dovezi în domeniu, care face posibilă introducerea fragilității în topul agendei politice în domeniul sănătății publice din Europa.

Preocuparea pentru această situație a determinat Comisia Europeană, Parlamentul și multe dintre statele membre să cofinanțeze prin intermediul celui de-al treilea Program European al Sănătății al Uniunii Europene (UE) 2014-2020 prima acțiune comună (Joint Action (JA)) privind prevenirea fragilității, ADVANTAGE, care reunește 33 de parteneri din 22 de state membre pe o durată de 3 ani.

Raportul de ultimă oră (*State of the Art Report (SoAR)*) al acțiunii comune ADVANTAGE este primul pas concret spre o abordare comună a fragilității la nivel european. Acesta oferă o imagine de ansamblu a dovezilor cu privire la mijloacele eficiente din domeniul prevenției și gestionării fragilității, pe baza a patru surse principale: articole științifice, literatura gri, bune practici identificate la nivel european și proiecte finanțate de UE. Rezultatele SoAR sunt prezentate ca răspunsuri la 13 întrebări-cheie.

Definiția și frecvența fragilității

1

Care este definiția fragilității adoptată de ADVANTAGE JA?

ADVANTAGE JA folosește definiția Organizației Mondiale a Sănătății (WHO): *Fragilitatea este o scădere progresivă asociată cu vârsta a sistemelor fiziologice care determină scăderea rezervelor capacității intrinseci, ceea ce conferă o vulnerabilitate extremă față de factorii de stres și crește riscul unor efecte negative asupra sănătății* (WHO, 2015).

2

Care este relația dintre fragilitate și multi-morbiditate?

Multi-morbiditatea, dizabilitatea și fragilitatea sunt entități clinice distincte care au legătură causală. Ele sunt adesea asociate și se pot suprapune. Există nevoia de a se face distincția între acestea, întrucât fragilitatea este mai puternic predictivă în ceea ce privește rezultatele negative asupra sănătății comparativ cu multimorbiditatea. Fragilitatea este un predictor mai bun al bunei funcționări decât prezența bolilor.

3

Cât de frecventă este fragilitatea în statele membre ADVANTAGE JA?

Fragilitatea este destul de des întâlnită: în Europa, o persoană din zece cu vârstă de 65 de ani sau peste este fragilă.

4

La câte cazuri noi ar trebui să ne așteptăm în viitor?

Informațiile disponibile cu privire la numărul de cazuri noi care ar putea apărea în statele membre participante în ADVANTAGE JA sunt limitate. Cu toate acestea, deoarece fragilitatea este asociată cu vârsta, ar trebui să ne așteptăm la o creștere a numărului de cazuri noi (incidență) de fragilitate, pe măsură ce populația europeană îmbătrânește.

5

Poate o persoană fragilă să își îmbunătățească situația (devenind mai puțin fragilă) spontan?

Fragilitatea este o afectare potențial reversibilă care poate regresa spontan către o stare robustă (non-fragilă), mai ales dacă este în stadiu incipient. Cu toate acestea, se știe puțin despre cât de des se întâmplă acest lucru fără o intervenție adecvată. Este mai puțin probabil ca stările mai avansate de fragilitate să fie reversibile. Factori precum activitatea fizică și exercițiile fizice pot sprijini reversia stării de fragilitate.

Adresarea fragilității

6

Cum poate fi detectată fragilitatea?

ADVANTAGE JA recomandă testarea oportună a persoanelor de peste 70 de ani care beneficiază de asistență medicală la orice nivel al sistemului. ADVANTAGE JA propune folosirea instrumentelor de screening care îndeplinesc patru caracteristici: (1) administrare rapidă (nu mai mult de 10 minute până la finalizarea procedurii), (2) nu necesită echipamente speciale, (3) validate, (4) proiectate special pentru testare. Aceste patru caracteristici sunt îndeplinite de următoarele instrumente: Scala Clinică de Fragilitate (CFS); Scala de Fragilitate Edmonton (EFS); Indicele FRAIL (oboseală, rezistență, afectarea ambulației, indice de scădere a greutateii); Inter-Frail; Prisma-7; Chestionarul Poștal Sherbrooke; Bateria Scurtă de Performanță Fizică (SPPB, Short Physical Performance Battery) sau Indicele din Studiul Fracturilor Osteoporotice (SOF).

7

Cum poate fi diagnosticată fragilitatea?

Fragilitatea la adulții în vârstă fără handicap trebuie determinată utilizând o scală validată. ADVANTAGE JA propune ca instrumente de diagnosticare a fragilității: Indexul de Fragilitate al Deficitelor Acumulate, Fenotipul de Fragilitate din Studiului Sănătății Cardiovasculare (CHS) sau Scala de Fragilitate Trăsătură ca instrumente de diagnosticare a fragilității.

8

Cum poate fi gestionată fragilitatea?

Un mod de viață sănătos (activitate fizică însoțită de dieta mediteraneană, cu evitarea supraponderalității și tutunului și reducerea consumului de alcool).

Provocări organizaționale

9

Avem nevoie de programe pentru a monitoriza fragilitatea la nivelul populației?

Proiectele și inițiativele finanțate de către UE, aflate în desfășurare sau finalizate, demonstrează fezabilitatea și acceptarea abordărilor de screening pentru fragilitate în cadrul asistenței medicale primare și în comunitate în statele membre ADVANTAGE JA. Acestea se bazează pe o abordare în două etape, constând în utilizarea unui instrument de screening scurt pentru a identifica posibilele persoane fragile, urmat de o evaluare mai aprofundată pentru confirmarea diagnosticului. Este nevoie de mai multe studii pentru a pilota în toată Europa o astfel de abordare în două etape, pentru a evalua programele existente și pentru a construi o bază de date pentru programele de screening viitoare.

10

Este nevoie de monitorizarea fragilității în Europa?

Deoarece fragilitatea este foarte răspândită în Europa și este cu precădere asociată cu dizabilitatea, monitorizarea evoluției acesteia pare a fi relevantă. Nicio țară din Europa nu a adoptat încă un proces sistematic de supraveghere sau monitorizare a acestei probleme de sănătate. Acest lucru ar putea fi facilitat prin includerea unui cod specific pentru fragilitate în următoarea revizuire a Clasificării Internaționale a Bolilor.

11

Ce componente ar trebui să adopte sistemele de sănătate pentru a gestiona fragilitatea?

ADVANTAGE JA a identificat și sprijină următoarele componente:

- Definirea unei evaluări individualizate și a planurilor de îngrijire aferente
- Concentrarea asupra managementului cazurilor
- Coordonarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și în comunitate în cadrul îngrijirii continue, susținute de parteneriatul dintre medicul curant și a medicul de familie.
- Conceperea mai multor intervenții fizice, cognitive, sociale și funcționale de către o echipă interdisciplinară (atât în spitale cât și în comunitate).
- Gestionarea eficientă a tranzițiilor de îngrijire.
- Utilizarea instrumentelor electronice de informare și a soluțiilor tehnice de îngrijire.
- Adoptarea unor politici și proceduri clare pentru procesele de eligibilitate și de îngrijire.

12

Este sănătatea și forța de muncă socială pregătită să facă față provocărilor fragilității?

Profesioniștii din domeniul sănătății sunt adesea nepregătiți pentru a furniza un tip de îngrijire holistică, anticipativă și axată pe funcție, de care persoanele în vârstă au nevoie. Trebuie încurajate în continuare inițiativele care vizează educația continuă în domeniul sănătății privind îmbătrânirea, fragilitatea și dizabilitatea.

13

Care sunt viitoarele domenii de cercetare privind fragilitatea?

Sunt necesare cercetări suplimentare pentru a înțelege mai bine natura fragilității, pentru a îmbunătăți metodele de screening și diagnostic și pentru a testa eficacitatea intervențiilor dedicate. Cercetarea ar trebui să cuprindă cercetarea de bază; studii epidemiologice privind traiectoriile de prevalență, incidență și fragilitate; validarea procedurilor de screening și de diagnosticare; studii clinice privind intervențiile specifice privind fragilitatea; procesele tehnologiilor informației și comunicațiilor (ICT), combinații de intervenții comunitare și de asistență socială și servicii de îngrijire intermediară între spital și comunitate; formarea forței de muncă.

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

advantAGE
MANAGING FRAILTY

ADVANTAGE JOINT ACTION

Gestionarea Fragilității. O abordare completă pentru promovarea înaintării în vârstă fără dizabilități în Europa: inițiativa ADVANTAGE

SUMAR

Partenerii au lucrat împreună pentru a rezuma actualul Raport de ultimă oră (*State of the Art Report*) privind definirea, frecvența, gestionarea și cerințele de cercetare în domeniul fragilității, atât la nivel individual, cât și la nivel populațional. Principalele constatări sunt că fragilitatea este un predictor puternic al rezultatelor negative relevante; Fragilitatea este foarte frecventă, dar reversibilă; Fragilitatea trebuie identificată prin proceduri adecvate de screening și diagnostic; Tratamentul include exerciții fizice, nutriție adecvată și revizuirea medicației; Sistemele de sănătate ar trebui să adopte proceduri de monitorizare a fragilității, să testeze programe de screening și să-și adapteze serviciile de sănătate și asistență socială pentru a oferi intervenții multi-profesionale bine definite, individualizate, sprijinite de tehnologii și coordonate în cadrul îngrijirii continue, printr-o forță de muncă bine pregătită; Cercetarea privind natura fragilității și gestionarea acesteia fiind necesară.

DISCLAIMER

Această publicație provine din acțiunea comună ADVANTAGE, care a primit finanțare din partea Uniunii Europene, în cadrul celui de-al Treilea Program în Domeniul Sănătății, în temeiul acordului de finanțare nr. 724099. Acest document reflectă doar opiniile autorilor și nici Comisia Europeană, și niciun reprezentant nu este responsabil pentru orice utilizare a informațiilor conținute în acest document.